

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
“ 01 ” 09 20 21 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Загальне мовознавство
для студентів**

спеціальності: 035 Філологія
спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
спеціалізації: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - німецька
освітніх програм: 035.041.01 Мова і література (англійська)
035.043.02 Мова і література (німецька)
другого (магістерського) освітнього рівня

Київ 2021

Розробники:

Буніятова Ізабелла Рафаїлівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології;

Говорун Надія Володимирівна - викладач кафедри германської філології.

Викладачі:

Буніятова Ізабелла Рафаїлівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології
Протокол від 26.08.2021 р. № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

А.В. Гайдаш

Робочу програму погоджено з гарантами освітніх (професійної/наукової) програм (керівниками проектних груп):

035.041.01 Мова і література (англійська); другого (магістерського) рівня вищої освіти.

_____. _____. 20__ р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____

(підпис)

І.Р. Буніятова

035.043.02 Мова і література (німецька); другого (магістерського) рівня вищої освіти.

_____. _____. 20__ р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____

(підпис)

Л.А. Сажко

Робочу програму перевірено

01.09.2021 р.

Заступник директора Інституту філології з науково-методичної та навчальної роботи _____

Л.І.

Заяць _____

(підпис)

Пролонговано на:

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	5	5
Семестр	9	9
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	48	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	34	104
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета дисципліни – ознайомлення зі змістом та головними напрямками мовознавства з огляду на сучасний поліпарадигмальний простір лінгвістичного знання. Виклад матеріалу зосереджено довкола як традиційних дисциплін, поняттєво-категорійний апарат яких є усталеним, так і довкола нових парадигм, зокрема лінгвометодології, генеративної і когнітивної лінгвістики, лінгвосеміотики.

Завдання дисципліни – ознайомити студентів з історією становлення, основними засадами, досягненнями, зміною проблемних областей та динамікою становлення мовознавства як науки, загальними законами розвитку та функціонування мови, методами дослідження мов; схарактеризувати процедурний апарат основних галузей мовознавства, здійснити аналіз ключових проблем, спірних питань, що має суттєво поглибити загальну лінгвістичну підготовку словесника.

Предмет дисципліни – мова як засіб спілкування, проблема сутності мови, її функцій, структури і розвитку.

Взаємозв'язок дисципліни з іншими дисциплінами навчального плану. Курс «Загальне мовознавство» є невід'ємним складником гуманітарного циклу на ряду з теорією та практикою перекладу, історією англійської мови, германськими мовами, філософією та ін.

Курс передбачає формування у студентів наступних компетентностей.

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність застосовувати поглиблені знання з англійської лінгвістики для вирішення професійних завдань.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі германістики та філологічних досліджень англійської мови.
- Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.
- Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти лінгвістики англійської мови.

- Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів англійською мовою.
- Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
- Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.
- Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній галузі англійської філології.
- Презентувати результати свого дослідження науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.
- Володіти іноземною мовою на рівні C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО»

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль
1. Модуль 1. Мова як системно-структурне утворення.							
1.	Предмет і методи мовознавства	9	4	2	2	5	
2.	Системність як найважливіша характеристика мови.	10	4	2	2	6	

	Мова як система систем. Структура системи як сукупність внутрішньо системних зв'язків.						
3.	Взаємозв'язок мови і мислення. Когнітивна лінгвістика: поняття та категорійний апарат. Когніція, як пізнавальний процес і сукупність психічних процесів сприйняття світу, спостереження, мислення, категоризації і концептуалізації.	13	8	4	4	5	
	Разом за 1 модуль	34	16	8	8	16	2
Модуль 2. Синтагматико-парадигматична модель мови.							
4.	Мова і суспільство. Форми функціонування літературної мови. Поняття норми і кодифікації. Поняття соціолінгвістики та діалектології.	6	4	2	2	2	
5.	Мова як система знаків. Типологія мовних знаків. Три основних аспекти знака. Семіотика: об'єкт та предмет дослідження.	12	8	4	4	4	
6.	Поняття ярусів мови та її одиниць. Парадигматичні та синтагматичні відношення між мовними одиницями.	8	4	2	2	4	
	Разом за 2 модуль	30	16	8	8	10	4
Модуль 3. Становлення мовознавства як науки: наукової парадигми, лінгвістичні студії							
7.	Семіотичні ідеї Платона. Теорія номінацій у діалозі Платона «Кратил».	6	4	2	2	2	
8.	Основні концептуальні засади порівняльно-історичного мовознавства.	8	4	2	2	4	
9.	Типологічне мовознавство. Завдання і цілі лінгвотипології. Типи мовних універсалій. Типологічна класифікація мов.	10	8	4	4	2	
	Разом за 3 модуль	26	16	8	8	8	2
	Екзамен	30					30
	Разом за курс	120	48	24	24	34	8/30

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин				
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота
Модуль 1. Мова як системно-структурне утворення.						

1.	Предмет і методи мовознавства. Системність як найважливіша характеристика мови. Мова як система систем. Структура системи як сукупність внутрішньо системних зв'язків.	24	4	2	2	20
2,	Взаємозв'язок мови і мислення. Когнітивна лінгвістика: поняття та категорійний апарат. Когніція, як пізнавальний процес і сукупність психічних процесів сприйняття світу, спостереження, мислення, категоризації і концептуалізації.	4	4	2	2	30
	<i>Разом за 1 модуль</i>	58	8	4	4	50
Модуль 2. Синтагматико-парадигматична модель мови.						
4.	Мова як система знаків. Типологія мовних знаків. Три основних аспекти знака. Семіотика: об'єкт та предмет дослідження.	23	3	1	2	20
5.	Поняття ярусів мови та її одиниць. Парадигматичні та синтагматичні відношення між мовними одиницями.	18	2	1	1	16
6,	Основні концептуальні засади порівняльно-історичного мовознавства. Типологічне мовознавство. Завдання і цілі лінгвотипології. Типи мовних універсалій. Типологічна класифікація мов.	21	3	2	1	18
	<i>Разом за 2 модуль</i>	62	8	4	4	54
	<i>Разом за курс</i>	120	16	8	8	104

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Мова як системно-структурне утворення.

Тема 1. Предмет і метод мовознавства (лекція 2 год.)

Семінарське заняття – 2 год.

1. Мовознавство (лінгвістика) – це наука, що вивчає мови і людську мову взагалі. Як будь-яка наука, мовознавство виникло у зв'язку з практичними потребами, але поступово розвинулося в складну і розгалужену систему дисциплін як теоретичного, так і прикладного характеру. У середині теоретичного мовознавства умовно розрізняють приватне і загальне мовознавство.
2. Часткове мовознавство займається окремою мовою (українською англійською та ін.) або групою споріднених мов (скажімо, слов'янськими мовами). Воно може бути синхронним, яке описує факти мови в якийсь момент її історії (найчастіше факти сучасної мови), або діахронним (історичним), коли простежується розвиток мови протягом визначеного відрізка часу. Синхронний (двн.-гр. *syn* 'разом з' і *chronos* 'час') означає 'перебуває в одній часовій площині'; діахронний (від *dia* 'через, крізь' і *chronos*) – 'відноситься до змін у часі'.
3. Спільними особливостями людської мови займається загальне мовознавство. Воно досліджує сутність і природу мови, проблему її походження, загальні закони її розвитку та функціонування, розробляє методи дослідження мов. У межах загального мовознавства виділяють типологічне мовознавство, яке передбачає зіставлення як споріднених, так і неспоріднених мов з метою виявлення загальних

закономірностей мови. Загальне і, зокрема, типологічне мовознавство виявляє і формулює мовні універсали, властиві для всіх мов світу (абсолютні універсали) або для значної більшості мов (статистичні універсали). Абсолютними універсалами є, наприклад, такі твердження: 1) в усіх мовах існують приголосні і голосні звуки; 2) у всіх мовах є імена власні; 3) в усіх мовах є категорія модальності та ін. Приклад статистичної універсали: майже в усіх мовах в займенниках розрізняють не менше двох чисел (винятки: давня і сучасна яванська). Одним з важливих завдань загального мовознавства є наукове визначення понять, якими користується мовознавство, – таких, наприклад, як згадані вище «голосний» і «приголосний», «власна назва» та ін.

4. Прикладне мовознавство також вирішує завдання, що належать одній мові, і завдання, принципово застосовані до матеріалу будь-якої мови: створення і вдосконалення письма; навчання письму, читанню, культура мовлення; створення систем автоматичного перекладу, автоматичного пошуку, анотування і реферування інформації, створення систем, що забезпечують спілкування людини з машиною природною мовою.

Тема 2. Мова як системно-структурне утворення (лекція 2 год.)

Семінарське заняття – 2 год.

1. Мова як винятково складне утворення визначають з різних точок зору залежно від того, яка сторона або сторони мови виділяються. Дефініції мови: а) з точки зору її функцій; б) її ладу; в) як засіб формування, вираження і думки; г) як система знаків; д) із соціальної точки зору; е) з точки зору теорії інформації.
2. Системність як найважливіша характеристика мови. Термін «системний». Система як цілісний об'єкт, що складається з елементів, які перебувають у взаємних відношеннях. Дискретність як найважливіша властивість системи.
3. Матеріальні та ідеальні системи. Первинні і вторинні матеріальні системи. Прості і складні системи. Мова як вторинна або семіотична система.
4. Структура системи як сукупність внутрішньо системних зв'язків.
5. Система як деякий об'єкт, що включає в себе елементи та їхні зв'язки, структура як сукупність внутрішньо системних зв'язків або як внутрішня організацію, упорядкованість об'єкта.
6. Мова як надскладна система становить систему систем, а також набір шаблонів і кліше, за якими у мовленні створюються конкретні мовленнєві утворення (речення), що містять інформацію.

Тема 3. Взаємозв'язок мови і мислення (лекція 4 год.)

Семінарське заняття – 4 год.

1. Мова як інструмент породження, передачі і зберігання інформації тісно пов'язана з мисленням, з духовною діяльністю людей, спрямованої на пізнання об'єктивно існуючого світу, на його інтерпретацію (моделювання) в людській свідомості.
2. Невербальне мислення здійснюється за допомогою чуттєвих образів, що виникають в результаті сприйняття вражень дійсності і потім зберігаються в пам'яті і відтворювані уявою. Невербальне мислення у людини і тварини.
3. Вербальне мислення оперує поняттями, закріпленими у словах, судженнях, умовиводах, аналізує та узагальнює, будує гіпотези і теорії. Мова певним чином організовує знання людини про світ, розчленовує і закріплює ці знання і передає їх

наступним поколінням. Понятійне мислення. Функціональна асиметрія мозку (завдання лівої і правої півкуль).

4. Когнітивна лінгвістика. Природа мовного знання, про його засвоєння і використання. «Ментальні» основи розуміння й продукування мовлення. Терміни і поняття «когнітивний» Когніція, як пізнавальний процес і сукупність психічних процесів сприйняття світу, спостереження, мислення, категоризації і концептуалізації.
5. Концептуалізація і категоризація як основні процеси когніції. Кінцеві результати і цілі діяльності. Поняття концепта як ментальної одиниці. Екстралінгвальні чинники, які беруть участь в утворенні концептів. Концептуальний аналіз.
6. Поняття категорії.

Модуль 2. Синтагматико-парадигматична модель мови.

Тема 1. Мова і суспільство (лекція 2 год.)

Семінарське заняття – 2 год.

1. Мова як надбання колективу. Поняття мовної спільноти. Мови етнічних колективів використовуються як засіб міжетнічного спілкування (англійська, французька, німецька, іспанська, російська).
2. Мова етнічної спільноти не є абсолютно єдиним на всій території свого поширення і у всіх сферах свого використання.
3. Соціолінгвістика. Діалектологія. Діалекти і говірки. Діалекти територіальні і соціальні. Протиставлення мови літературної і діалектів. Сукупність питань, пов'язаних з впливом суспільства на мову і з мовними ситуаціями, що складаються в суспільстві. Поняття ізоглоси. Картографування явищ, представлених в діалектах (нанесення цих явищ на географічну карту), становить завдання діалектографії і лінгвістичної географії, що займається також історичним тлумаченням ізоглос: їх розташування відображає факти історії краю – напрям і межі впливу економічних, політичних і культурних центрів, шляхи розселення, торгові шляхи і т. д.
4. Літературна мова – варіант загальнонародного мови, який розуміється як зразковий. Форми функціонування. Поняття норми і кодифікації. Просторіччя. Літературна мова, що обслуговує два або кілька різних народів, має відповідні в а р і а н т и (британський і американський варіанти літературної англійської мови). Професійна диференціація суспільства. Професійні а р г о. Внутрішнє членування відповідного мовного колективу. Приклади.
4. Наявність в усній і письмовій мові індивідуальних особливостей («ідіолект» - індивідуальний варіант мови).

Тема 2. Мова як система знаків (лекція 4 год.)

Семінарське заняття – 4 год.

1. Поняття мовного знаку. Дефініція. Предмет, цілі та завдання лінгвосеміотики. Знак, дефініція, будова, властивості (Ф. де Соссюр, Ч.С. Пірс, Ч. Огден, А. Річардс). Приклади семіотичних систем. Семіотичні ідеї Платона.
2. Типологія мовних знаків за Ч.С. Пірсом. Знаки-копії (ікони), індекси, символи. Характер зв'язку між сигніфікатом і сигніфікантом у кожного з трьох типів знаку.

Класи мовних іконічних знаків у лексиці, синтаксисі і морфології. Іконічні знаки у мистецтвах, графіці і штучних семіотиках.

3. «Основи теорії знаків» логіка, філософа Чарльза Вільяма Моріса (Чикаго, 1938). Три основних аспекти знака (функції або виміри семіозису: (1) син тактика; (2) семантика; (3) прагматика. Три розділи семіотики (об'єкт, предмет дослідження).
4. Семіотичні ідеї Романа Якобсона (1896-1982). Межі знака. Положення семіотики у колі наук. Структура комунікативного акта. Універсальність опозиції «метафора – метонімія» у мові, у роботі мозку, мистецтвах. Природа подібності між генетичним кодом людини і її мовою.

Тема 3. Синтагматико-парадигматична модель мови. Поняття ярусів мови та її одиниць (лекція 2 год.)

Семінарське заняття – 2 год.

1. Між мовними одиницями одного рівня (словом і словом, морфемою і морфемой, фонемой і фонемой) існують відношення двох видів - парадигматичні і синтагматичні (див. Ф. де Соссюр).
2. Парадигматичні відношення – відношення взаємного протиставлення в системі мови між одиницями одного рівня, так чи інакше пов'язаними за змістом. Поняття парадигми. Навести приклади лексичних і граматичних парадигматичних рядів.
3. Синтагматичні відношення – це відношення, в які вступають одиниці одного рівня, поєднуючись один з одним в процесі мовлення або у складі одиниць вищого рівня.
4. Походження термінів парадигма, парадигматичний, синтагма, синтагматичний.

Модуль 3. Становлення загального мовознавства як науки: наукової парадигми, лінгвістичні студії

Тема 1. Діалог Платона «Кратил» (лекція 2 год.)

Семінарське заняття – 2 год.

1. Історія створення.
2. Основні філософські і лінгвістичні дихотомії.
3. Семіотичні ідеї Платона.
4. Теорія номінація у діалозі.

Тема 2. Порівняльно-історичне або генетичне мовознавство і генеалогічна класифікація мов (лекція 2 год.)

Семінарське заняття 2 год.

1. Основні концептуальні засади порівняльно-історичного мовознавства: принцип історизму, аналогії (перша і друга генерація компаративістів).
2. Синхронія і діахронія (Ф. де Соссюр).
3. Теорія мовних змін: варіативність як основна рушійна сила мовних змін: парадокс Соссюра.
4. Порівняння як основний інструмент дослідження
5. Методика сучасної компаративістики або порівняльно-історичний метод як **сукупність методів і конкретних прийомів** вивчення історії споріднених мов, які генетично походять від єдиної прамови або мови-основи: (генетичне ототожнення фактів, напр. англ. stool – лит. stālas укр. стіл; ісл. hrósa «слава»; укр., рос. краса та ін.;

реконструкція праформ; хронологізація і локалізація мовних явищ; генетичне згрупування мов).

6. Реконструкція праформи при порівняльно-історичному аналізі мов (зіставлення кореневих, і афіксальних елементів слів, а також даних писемних пам'яток мертвих мов з даними живих мов і діалектів; порівняння за принципом «кіл, що розсуваються», тобто від зіставлення близько споріднених груп і сімей (українську з російською і білоруською; східнослов'янські – з іншими групами слов'янських, слов'янські з балтійськими, балто-слов'янські – з іншими індоєвропейськими; відокремлювати запозичення).
7. Порівняльно-історичне мовознавство у ХХІ ст.
8. Індоевропейська сім'я мов.

Тема 3. Типологічне мовознавство (лекція 4 год.)

Семінарське заняття 4 год.

1. Типологія як один із двох основних аспектів вивчення мови поряд із порівняльно-історичним аспектом, від якого вона відрізняється онтологічно (по сутнісним характеристикам предмета дослідження) і епістемологічно (за сукупністю принципів і прийомів дослідження).
2. Завдання, цілі лінгвотипології. Поняття мовної універсалії. Типи мовних універсалій. Поняття ізоморфізму та алломорфізму.
3. Поняття мовного типу. Типологічна класифікація мов за В. фон Гумбольдтом.
4. Ареальна типологія, генетична типологія, порівняльна типологія.
5. Типологічна класифікація мов за Дж. Грінбергом.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	4	4
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	4	4
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	2	50	1	25
Разом		-	83	-	108	-	83
Максимальна кількість балів: 274 балів Розрахунок коефіцієнта: $274/60 = 4,6$							

Заочна форма навчання

	Мак	Модуль 1	Модуль 2
--	-----	----------	----------

Вид діяльності студента		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Разом		-	34	-	34
Максимальна кількість балів - 68					
Розрахунок коефіцієнта: $106/60 = 1,76$					

6.2 Завдання для самостійної роботи

Теми для самостійного опрацювання:

1. Лінгвометодологія: цілі, завдання, напрями розвитку.
2. Поняття наукової революції. Наукові революції в лінгвістиці і передумови їх звершення.
3. Історія становлення структурної лінгвістики.
4. Структурна лінгвістика: завдання, основні напрями дослідження.
5. Структурна лінгвістика. Методи й прийоми аналізу.
6. Американський дескриптивізм: цілі, завдання, основні напрями.
7. Лінгвістична концепція Л. Блумфільда.
8. Лінгвістична концепція З. Херріса.
9. Лінгвістична концепція Ч. Хоккета.
10. Європейський структуралізм і І. О. Бодуен де Куртене.
11. Учення І. О. Бодуен де Куртене про фонему.
12. Празький лінгвістичний гурток і вплив його ідей на сучасне мовознавство.
13. Учення Празького лінгвістичного гуртка і сучасна функціональна лінгвістика.
14. Учення Празького лінгвістичного гуртка про типологію.
15. Учення Празького лінгвістичного гуртка про фонему: «Основи фонології» Н.С. Трубецького.
16. Учення Празького лінгвістичного гуртка про актуальне членування речення.
17. Принципи характерології В. Матезіуса.
18. Копенгагенська лінгвістична школа: принципи і параметри дослідження мови.
19. Глосематика як особливий напрям структуралізму.
20. Історія становлення та етапи розвитку глосематики.
21. Лінгвістична концепція Л. Єльмслева.
22. Основні принципи опису мови у глосематиці.
23. Історія становлення генеративізму. Наступність ідей Л. Блумфільда та З. Херріса.
24. Американська лінгвістика ХХ ст.: основні рольові теоретичні моделі.
25. Хомськянська революція: передумови звершення.
26. Лінгвістична концепція Н. Хомського: еволюція ідей.
27. Філософська концепція Н. Хомського.
28. Філософські та лінгвістичні витоки генеративізму: «Картезіанська лінгвістика» Н. Хомського.
29. Еволюція понять глибинної та поверхневої структур у генеративній граматиці.
30. Теорія речення за Н. Хомським (стандартна теорія).

31. Створення універсальної граматики. До історії питання.
32. Аналіз структури речення за принципами генеративної граматики.
33. Теорія керування та зв'язування: принципи і методи дослідження.
34. Аргументна структура речення: теорія керування та зв'язування vs. традиційна теорія речення.
35. Фразова структура речення: поняття клаузи і конститuenta.
36. Основні правила породження речення.
37. Поняття трансформації: види.
38. Програма мінімалізму: Цілі і завдання.
39. Модель принципів і параметрів у програмі мінімалізму.
40. Лінгвокогнітологія: предмет, об'єкт, основні напрями.
41. Історія становлення лінгвокогнітології.
42. Завдання та головні напрями у сучасній концептології.
43. Проблема категоризації в когнітивній лінгвістиці.
44. Методика лінгвокогнітивного аналізу: процедурний апарат.
45. Проблема концепту у сучасній лінгвістиці.
46. Принципи і проблеми когнітивної семантики.
47. Концептуальної картини світу: етнічний та мовний складники.
48. Методика концептуального аналізу.
49. Концептуальний аналіз в Україні та за її межами у ХХ – на початку ХХІ ст.
50. Лінгвосеміотика: витоки (Ф де Соссюр і його вчення про семіологію).
51. Історія становлення лінгвосеміотики.
52. Лінгвістична концепція Ч. Пірса.
53. Лінгвістична концепція Ч. Моріса.
54. Лінгвосеміотика: предмет, цілі, завдання.
55. Типологія мовного знаку (Ч. Пірс, Ч. Морріс).
56. Лінгвосеміотичні студії в Україні та за її межами у ХХ – на початку ХХІ ст.

Критерії оцінювання самостійної роботи

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Правильність та повнота відповіді.	3 балів
2.	Дослідницьких характер роботи. Самостійність висновків.	2 бали
Разом		5 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться у письмовій формі і складається з 3х питань, 2х теоретичних і 1го практичного. Максимальна кількість балів за теоретичне питання – 10 балів, за практичне – 5 балів.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення семестрового контролю - письмова.

Тривалість проведення: 1 година 20 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

1 та 2 питання – теоретичні, 15 балів за кожне з питань. Максимальна кількість балів за теоретичне питання ставиться за повну, логічно побудовану відповідь та за відсутності граматичних та лексичних помилок.

3 питання - практичне, 10 балів. Максимальна кількість балів за практичне питання ставиться за правильну відповідь та за відсутності граматичних та лексичних помилок

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Предмет і методи мовознавства.
2. Мова як системно-структурне утворення. Динаміка мовних систем.
3. Синтагматико-парадигматична модель мови. Поняття ярусів мови та її одиниць.
4. Мова і суспільство. Поняття соціолінгвістики та діалектології.
5. Форми функціонування літературної мови. Поняття норми і кодифікації.
6. Лінгвометодологія: цілі, завдання, напрями розвитку.
7. Поняття наукової революції. Наукові революції в лінгвістиці і передумови їх звершення.
8. Структурна лінгвістика: завдання, основні напрями дослідження.
9. Американський дескриптивізм: цілі, завдання, основні напрями. Лінгвістичні концепції Л. Блумфільда, З. Херріса. Ч. Хоккета.
10. Європейський структуралізм і І. О. Бодуен де Куртене.
11. Празький лінгвістичний гурток і вплив його ідей на сучасне мовознавство.
12. Копенгагенська лінгвістична школа: принципи і параметри дослідження мови.
13. Глосематика як особливий напрям структуралізму. Основні принципи опису мови у глосематиці.
14. Американська лінгвістика ХХ ст.: основні рольові теоретичні моделі.
15. Хомськянська революція: передумови звершення.
16. Лінгвістична концепція Н. Хомського: еволюція ідей.
17. Філософські та лінгвістичні витоки генеративізму: «Картезіанська лінгвістика» Н. Хомського.
18. Еволюція понять глибинної та поверхневої структур у генеративній граматиці.

19. Аналіз структури речення за принципами генеративної граматики.
20. Теорія керування та зв'язування: принципи і методи дослідження.
21. Фразова структура речення: поняття клаузи і конститuenta.
22. Програма мінімалізму: цілі і завдання. Модель принципів і параметрів у програмі мінімалізму.
23. Концептуальної картини світу: етнічний та мовний складники. Методика концептуального аналізу.
24. Лінгвосеміотика: витоки, предмет, цілі, завдання.
25. Мова як система знаків. Типологія мовного знаку (Ч. Пірс, Ч. Морріс).

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Разом: 120 год.: лекції – 24 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 34 год., модульний контроль – 8 год., екзамен – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III
Назва модуля	Мова як системно-структурне утворення.	Синтагматико-парадигматична модель мови.	Становлення мовознавства як науки: наукової парадигми, лінгвістичні студії

Теми лекцій та практичних	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9
Присутність на лекціях	1	1	2	1	2	1	1	1	2
Присутність на практичних заняттях	1	1	2	1	2	1	1	1	2
Бали за роботу на практичних заняттях	10	10	20	10	20	10	10	10	20
Виконання самостійної роботи		5	5		5	5		5	5
Проміжний контроль	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25*2=50 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)		
Кількість балів за модулі	83 бали			108 балів			83 бали		
Кількість балів за семестр	274 бали								

Заочна форма навчання

Разом: 120 год.: лекції – 8 год., практичні заняття – 8 год., самостійна робота – 104 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		
Назва модуля	Мова як системно-структурне утворення.		Синтагматико-парадигматична модель мови.		
Теми лекцій та практичних	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5
Присутність на лекціях	1	1	1		1

Присутність на практичних заняттях	1	1		1	1
Бали за роботу на практичних заняттях	10	10		10	10
Виконання самостійної роботи	5	5		5	5
Кількість балів за модулі	34 бали		34 бали		
Кількість балів за семестр	68 балів				
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)				

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна навчальна література

1. Вступ до мовознавства: навчальний посібник / [За ред. І.О. Голубовської]. – К.: ВПЦ Київський університет, 2007. – Ч.1. – 99 с.
2. Вступ до мовознавства: навчальний посібник / [За ред. І.О. Голубовської]. – К.: ВПЦ Київський університет, 2010. – Ч.2. – 223 с.
3. Кочерган М.П. Загальне мовознавство / Михайло Петрович Кочерган. – К. : Видавничий центр Академія, 2006. – 464 с.

Додаткова навчальна література

1. Кун Т. Структура научных революцій
http://royallib.com/book/tomas_kun/struktura_nauchnih_revolyutsiy.html
2. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. Ярцева В.Н.]. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – 672с.
3. Мечковская Н.Б. Общее языкознание : Структурная и социальная типология языков / Нина Борисовна Мечковская. – Мн. : Амалфея, 2000. – 368 с.
4. Общее языкознание / Н.Б. Мечковская и др. [Под. общ. ред. А.Е. Супруна]. – Мн.: Высшая школа, 1983. – 456 с.
5. Платон. Кратил <http://www.nsu.ru/classics/bibliotheca/plato01/kрати.htm>
6. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля, 2006. – 716 с.
7. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / Олена Олександрівна Селіванова. – К.: Фитосоціоцентр, 1999. – 148 с.

8. Семчинський С.В. Загальне мовознавство / Станіслав Володимирович Семчинський.
– К.: ОКО, 1996. – 416 с.